

1. MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. ÉVFOLYAM

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. ÉVFOLYAM

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban.

Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a j hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat. Jártas legyen a tanult nyelvtani ismeretek alkalmazásában.

Nyelvtani ismeretek: magyar ábécé és szavak betűrendbe sorolása; magánhangzók és mássalhangzók csoportosítása; hosszú és rövid hangok jelölése a szavakban; a j jelölése a szavakban; a szótagolás és elválasztás szabályai; a szavak toldalékolása; a kiejtéstől eltérő helyesírási szavak írása és olvasása; a kijelentő és kérdő mondat alkotása, felismerése

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3. ÉVFOLYAM

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókinccsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális

forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szövegűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

A tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő), és nevezze meg azokat szövegben is. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa. Jártas legyen a tanult nyelvtani ismeretek alkalmazásában.

Nyelvtani ismeretek: az 5 mondatfajta jellemzői, alkalmazása; szócsaládok (rokonértelmű, ellentétes jelentésű, azonos alakú szavak); a főnév két fajtája, azok helyesírása, toldalékolása; az ige: ragozása, három igeidő, igekötős igék helyesírása; a melléknév és fokozása;

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

4. ÉVFOLYAM

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően és értelmezően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Mondja el az olvasottak lényegét. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát, illetve digitális forrásokat. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoriterek szövegűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást (elbeszélést, leírást, jellemzést) készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Ismerje a mindennapi tájékoztató szövegek főbb jellemzőit.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat (ige, főnév, melléknév, számnév, névelő, névutó, személyes névmás, kérdő névmás, mutató névmás), és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa. Jártas legyen a tanult nyelvtani ismeretek alkalmazásában.

Nyelvtani ismeretek: szócsaládok (egyszerű és összetett szavak); a tulajdonnevek fajtái és helyesírása; a névelő; a névutó; melléknév képzése és fokozása; a számnév fajtái és a keletkezés; a névmások fajtái; ige: ragozás kijelentő módban; a felszólító módú igék helyesírása

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Magyar irodalom

Osz- tály	Témakör, szerző	Művek	Fontosabb fogalmak	Készségek, képességek
5	<i>Mesék, mesevilág</i>	három-négy mese ismerete a tananyagból (Tündérszép Ilona és Árgyelus, Fehérlófia, A holló és a róka...)	mese, műmese, népmese, hősmese, csalimese, láncmese, mesei számok, mesei formulák...	A tanult ismeretek alkalmazása; az egyes mesetípusok felismerése; az ütemhangsúlyos verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy irodalmi művet tanári kérdések, útmutatás segítségével feldolgozni; történet összefoglalása 6-8 összefüggő mondatban...
	<i>Népdalok</i>	egy-két népdal ismerete	dal, népdal, rím, ütemhangsúly, ütem	
	<i>Petőfi Sándor: János vitéz</i>	János Vitéz	elbeszélő költemény, tündérmese, hasonlat, metafora, felező tizenkettes...	
	<i>Mitológia</i>	egy-két mítosz ismerete	mítosz és mitológia fogalma, egy-két görög-római isten ismerete	
	<i>Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk</i>	A Pál utcai fiúk	regény, ifjúsági regény...	
6	Mondák, balladák	három-négy monda és ballada ismerete (Beckó vára, Munkács vára, Lázár Ervin: A kovács, Kózmíves Kelemen, Arany János: A walesi bárdok...)	monda (rege), eredetmonda, hősmonda, mítosz, ballada, balladai homály, líra – epika – dráma,	A tanult ismeretek alkalmazása; az prózai műfajokat képes felismerni és bemutatni; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy irodalmi művet tanári kérdések, útmutatás segítségével feldolgozni; történet összefoglalása 10-15 összefüggő mondatban...
	Elbeszélő költemények	Fazekas Mihály: Lúdas Matyi	elbeszélő költemény, hexameter...	
	Arany János: Toldi	Toldi	költői eszközök (metafora, hasonlat, túlzás, ellentét, fokozás...), ütemhangsúlyos verselés, felező tizenkettes	
	A líra változatai	József Attila: Mama; Csokonai: Tartózkodó kérelem; Ady Endre: Föl-földobott kő	időmértékes verselés; rím; strófa...	
	Regénytípusok	egy-két ifjúsági és kalandregény ismerete (Robinson Crusoe, Két évi vakáció...)	elbeszélő, kalandregény, robinzonád, ifjúsági regény...	

	Gárdonyi Géza: Egri csillagok	Egri csillagok	történelmi regény...	
7	<i>A reformkor irodalma</i>	-	reformkor és romantika irodalma, a reformkor fontosabb alakjainak ismerete (Széchenyi, Deák, Kossuth...)	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai és prózai műfajok között; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy irodalmi művet tanári kérdések, útmutatás segítségével feldolgozni; egy-egy mű bemutatása 10-15 mondatban szempontok alapján...
	<i>Kölcsey Ferenc</i>	Himnusz, Huszt	óda, himnusz, keretes szerkezet, szimultán verselés, epigramma, hexameter, pentameter	
	<i>Vörösmarty Mihály</i>	Szózat, Fogytán a napod...	óda, elégia	
	<i>Petőfi Sándor</i>	A bánat? egy nagy óceán; Szeptember végén; Nemzeti dal; Egy gondolat bánt engemet...	népies költészet, vátesz, próféta, metafora, párhuzam, dal...	
	<i>Arany János</i>	A walesi bárdok, Szondi két apródja	ballada, balladai homály, párhuzamos szerkesztés, balladai homály	
	<i>A regény változatai: Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője Jókai Mór: A kőszívű ember fiai</i>	Szent Péter esernyője, A kőszívű ember fiai; egy szabadon választott regény	regény, anekdota, történelmi regény, elbeszélői hang...	
	<i>Az epika műfajai</i>	Mikszáth, Kosztolányi és Krúdy egy-egy novellája; az irodalmi paródia: Karinthy Frigyes	novella, irodalmi paródia	
	<i>A líra műfajai</i>	Berzsenyi Dániel: A közelítő tél; Ady Endre: Párisban járt az ősz	óda, elégia, modernség, szimbolizmus	
8	A modernség	-	a modernség fogalma és korszakolása; a modern irodalom jellemzői	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai és prózai műfajok között; az ütemhangsúlyos és idő-

	A Nyugat	-	a Nyugat folyóirat ismerete, fontosabb személyek, szerzők ismerete	mértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy irodalmi művet tanári kérdések, útmutatás segítségével feldolgozni; önálló véleményalkotás egy-egy műről, egy-egy mű bemutatása 15-20 mondatban adott szempontok alapján...
	Ady Endre	az Új versek kötet ismerete, Góg és Magóg fia vagyok én..., Léda-versek	modernség, szimbolizmus, szimbólum...	
	Babits Mihály	Új leoninusok, A csengetyűsfű	leoninus, hexameter, látomás, szinesztézia, alliteráció	
	Móricz Zsigmond	Hét krajcár, Tragédia, Légy jó mindhalálig	novella, fordulat, tárgyilagos elbeszélő, narrátor, narráció	
	Kosztolányi Dezső	Szegény kisgyermek panaszai, egy Esti Kornél novella (2. fejezet)	versciklus, látomás, novella, novellafüzér, alteregó	
	Karinthy Frigyes	Tanár úr kérem, Így írtok ti	karcolat, paródia, szubjektív elbeszélő, mindentudó elbeszélő	
	Radnóti Miklós	Nem tudhatom, Erőltetett menet	munkaszolgálat, óda	
	József Attila	Tiszta szívvel, Ringató, A Dunánál	gondolati költemény, szerelmi dal...	
	Szemelvények a kései modernség irodalmából	két-három magyar költő, író ismerete (Örkény, Pilinszky, Weöres, Rejtő, Szerb Antal...)	groteszk, nyelvi játék, „ponyva”, detektívregény...	
	Shakespeare	Hamlet / Romeo és Júlia	shakespeare-i színház, dráma, drámai műfajok (tragédia, komédia)...	
9	<i>Műnemek és műfajok</i>	egy-egy jellemző műalkotás kiemelése a műnemek közül	líra, epika, dráma fogalma és jellemzőik; a tanult műfajok átisméltése, áttekintése	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai és prózai műfajok között; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy rövidebb irodalmi művet önállóan feldolgozni, tanári kérdések, útmutatás segítségével képes feldolgozni egy-egy hosszabb irodalmi alkotást; egy-egy mű bemutatása körülbelül egy A/4-es oldalban; felismeri az irodalmi művek közötti összefüggéseket, az intertextualitást
	<i>Az antik dráma</i>	egy dráma Szophoklészétől; a görög drámaversenyek;	dráma; tragédia és komédia; hármas egység elve; thébai mondakör, az antik drámák jellemzői	
	<i>Eposzok</i>	Homérosz egy eposza	eposz fogalma, eposzi kellek ismerete, hexameter, trójai mondakör, toposz...	

	<i>Biblia</i>	az Ó-és Újszövetség, a Teremtés története, József története, egy példázat	biblia fogalma, a Biblia szerkezete, részei, a példázat...	
	<i>A középkor és reneszánsz irodalma</i>	két-három szerző és mű ismerete (Dante, Boccaccio, Villon, Vogelweide...)	villoni ballada, novella, a komédia jelentése Danténál, lovagi költészet...	
	<i>Shakespeare</i>	egy dráma (Hamlet / Romeo és Júlia); szonettek	szonett, reneszánsz színjátás, shakespeare-i színház és dráma...	
	<i>Balassi Bálint</i>	két-három Balassi-vers	istenes versek, katonadalok, Balassi-strófa...	
10	A francia klasszicizmus	Molière egy műve	klasszicizmus, klasszicista dráma, hármas egység...	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai, drámai és epikai műfajok között; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy rövidebb irodalmi művet önállóan feldolgozni, tanári kérdések, útmutatás segítségével képes feldolgozni egy-egy hosszabb irodalmi alkotást; egy-egy mű bemutatása körülbelül másfél A/4-es oldalon, felismeri az irodalmi művek közötti összefüggéseket, az intertextualitást
	A felvilágosodás irodalma	két-három szerző a felvilágosodás korszakából (Goethe, Voltaire, Blake, Swift...)	utópia, párvers...	
	Csokonai Vitéz Mihály	Tartózkodó kérelem, A Reményhez...	versciklus, klasszicizmus, rokokó, szentimentalizmus, allegória, szimultán verselés...	
	Berzsenyi Dániel	Magyarokhoz I és II., A közelítő tél, Levéltöredék...	óda, elégia, elegico-óda...	
	A romantika irodalma	-	romantika fogalma és stílusjegyei	
	Kölcsey Ferenc	Himnusz, Vanitatum vanitas, Huszt...	óda, epigramma, példázat, történelemszemlélet, ciklikus és lineáris időszemlélet...	
	Vörösmarty Mihály	Szózat, Gondolatok a könyvtárban, A Guttenberg-alumba, Vén cigány	óda, gondolati költemény, szerepvállalás, költői hitvallás	
	Petőfi Sándor	Nemzeti dal, Egy gondolat bánt engemet..., XIX. század költői, Világosságot, Apostol...	Felhők ciklus, látomásos képalkotás, vátesz, költői szerepvállalás, ars poetica...	
11	<i>Arany János</i>	Ágnes asszony, Tengeri-hántás, Tetemre hívás, A walesi bárdok, Letésem a lantot, Az örök zsidó, Mindvégig...	ballada (Arany balladáinak osztályozása), költői hitvallás és szerepvállalás, Ószikék	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai, drámai és epikai műfajok között; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-

<i>A modernség irodalma</i>	-	a modernség fogalma és korszakolása, a modernség jellemzőinek összefoglalás	egy irodalmi művet önállóan feldolgozni, tanári kérdések, útmutatás segítségével képes feldolgozni egy-egy hosszabb irodalmi alkotást; egy-egy mű bemutatása körülbelül két A/4-es oldalon, felismeri az irodalmi művek közötti összefüggéseket, az intertextualitást
<i>A modern regény és novella</i>	egy realista regény (Vörös és fekete, Bovaryné, Goriot apó, Bűn és bűnhődés); egy-két klasszikus modern novella, elbeszélés	realizmus, regény, karrierregény, lélektani regény, novella, groteszk, mindentudó elbeszélő, tárgyilagos / szubjektív elbeszélő...	
<i>Madách Imre: Az ember tragédiája</i>	Az ember tragédiája	emberiség költemény, kétszintes dráma, hegeli dialektika, tézis – antitézis, lineáris időszemlélet...	
<i>A modern líra</i>	Baudelaire, Verlaine, Rimbaud egy-egy verse	klasszikus modern költészet, szimbolizmus...	
<i>A modern dráma</i>	Ibsen / Csehov egy drámája	a modern dráma jellemzőinek bemutatása	
<i>A Nyugat</i>	-	a Nyugat folyóirat ismertetése, a fontosabb szerzők, szerkesztők, személyek ismerete, a magyar klasszikus modernség bemutatása	
<i>Ady Endre</i>	Góg és Magóg fia vagyok én..., Új vizeken járok, Léda-versek, A muszáj Herkules, egy-két verse a világháború időszakából	Új versek, klasszikus modernség, költői hitvallás és szerepvállalás, szimbolizmus, újfajta szerelemfelfogás...	
<i>Babits Mibály</i>	In Horatium, A lírikus epilógja, A gazda bekeríti a házát, Húsvét előtt, Balázsolás, Esti kérdés, Jónás könyve, Jónás imája	gondolati költészet, poeta doctus, költői hitvallás és szerepvállalás, létösszegzés, alliteráció...	
<i>Kosztolányi Dezső</i>	Esti Kornél (I, II és XVIII. fejezet)	novella, alteregó, novellafüzér, töredékes regény, külvilág és én kapcsolata...	
<i>Móricz Zsigmond</i>	Tragédia, Barbárok	novella, a móríci ábrázolásmód jellegzetességei	
<i>Karinthy Frigyes</i>	Tanár úr kérem, Így írtok ti, Találkozás egy fiatalemberrel	karcolat, novella, irodalmi paródia...	

12	A posztmodern dráma	Beckett: Godot-ra várva	posztmodernség, dráma, lételemélet, a posztmodern színház és dráma jellemzői	A tanult ismeretek alkalmazása; képes különbséget tenni a tanult lírai, drámai és epikai műfajok között; az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés ismerete és alkalmazása; képes egy-egy hosszabb irodalmi művet is önállóan feldolgozni; egy-egy mű bemutatása körülbelül két-három A/4-es oldalon, felismeri az irodalmi művek közötti összefüggéseket, az intertextualitást
	A kései modernség prózája	Mann: Mario és a varázsló / Kafka: Az átváltozás	elbeszélés, példázat, parafrázis,	
	A kései modernség költészete	egy-két európai / amerikai költő ismerete	avantgárd, az avantgárd stílusai	
	Szabó Lőrinc	Semmiért egészen, Az Egy álmai, A tükör vallomása	az Én felnagyítása, a külvilág és Én kapcsolata, a tükör motívuma...	
	Radnóti Miklós	Mint a bika..., Kortárs útlevele, Razglednicák, Nem tudhatom, Eclogák, Erőltetett menet	erkölcsi magatartás, ecloga, razglednica, óda...	
	József Attila	Óda, A Dunánál, Tiszta szívvel, C. V., Tudod, hogy nincs bocsánat, Karóval jöttél, Ime, hát megleltem hazámat...	óda, CV, gondolati költészet...	
	A kései modernség magyar prózája	Ottlik Géza / Örkény István / Mészöly Miklós / Hajnóczy Péter egy-egy regénye, Örkény esetében 3-4 egyperces	a kései modern próza jellemzői, a mű átfogó bemutatása	
	Kortárs próza és költészet	érettségi tételtől függően		

Magyar nyelvtan

Osztály	Témakörök	Fogalmak, alapvető ismeretek	Készségek, képességek
5	<i>Kommunikációs alapismeretek</i>	<i>adó, verő, kód, dekód, csatorna, üzenet, zaj...</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, a kommunikációs alapelvek alkalmazása a mindennapi szituációkban, összefüggő (8-10 mondatos) fogalmazás írása...</i>
	<i>Fogalmazási alapismeretek</i>	<i>bekezdés, bevezetés, tárgyalás, befejezés, leírás...</i>	
	<i>Hangok világa</i>	<i>hang, beszédhang, mássalhangzó, magánhangzó, hangtörvények...</i>	
	<i>Helyesírási alapelvek</i>	<i>hagyomány elve, egyszerűsítő írásmód, szóelemző írásmód, kiejtés szerinti</i>	

		<i>írásmód, tulajdonnevek helyesírása, j – ly...</i>	
	<i>Szóelemek</i>	<i>szóelem, szótag, képző, jel, rag (ezek fajtái)</i>	
	<i>Hanglak és jelentés</i>	<i>hangalak, jelentés; egyjelentésű és több- jelentésű szavak, hasonló alakú sza- vak, azonos alakú szavak, hangulat- festő és hangutánzó szavak, ellentétes jelentésű és rokon értelmű szavak...</i>	
6	Kommunikációs ismeretek	<i>ötödikes ismeretek, valamint a nem nyelvi jelek</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban ta- nultakkal, a kommunikációs alapelvek alkal- mazása a mindennapi szituációkban, össze- függő (10-15 mondatos) fogalmazás meg- írása...</i>
	Szófajok	<i>alapszófajok, viszonyzóké, mondat- szóké, ige, névszóké, főnév, melléknév, számnév, névmás, igenevek; szófajok toldalékolása, képzése...</i>	
	Szóképzés	<i>képző, szóképzés, a szóalkotás egyéb módjai</i>	
7	<i>Kommunikációs ismeretek</i>	<i>ötödikes és hatodikos ismeretek, vala- mint a forduló fogalma, a nem nyelvi jelek részletesebb ismerete</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban ta- nultakkal, a kommunikációs alapelvek alkal- mazása a mindennapi szituációkban, össze- függő, hosszabb fogalmazás megírása; árnyal- tabb fogalmazás (tanult szóképek alkalma- zása)...</i>
	<i>Szószerkezetek</i>	<i>alárendelő és mellérendelő szószerkezet, alapszófaj fogalma, az alárendelő és mellérendelő szószerkezetek típusai, felismerésük, illetve alkotásuk</i>	
	<i>Szóösszetételek</i>	<i>szóösszetétel fogalma; a szóösszetételek típusai (alárendelő és mellérendelő); fel- ismerésük és alkotásuk</i>	
8	Kommunikációs ismeretek	<i>az alsóbb évfolyamok ismeretanyaga, illetve a kommunikációs alapelvek is- merete</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban ta- nultakkal, a kommunikációs alapelvek alkal- mazása a mindennapi szituációkban, alapvető szövegtípusok felismerése és írása (szócikkek, le-</i>
	Mondatok fajtái	<i>a mondatok típusai a kommunikációs helyzet és a beszélő szándéka szem- pontjából, modalitás (kijelentő, kérdő,</i>	

		<i>felszólító, óhajtó, felkiáltó); a mondatok fajtái szerkezetük szerint (egyszerű – összetett...)</i>	<i>írás...); összetettebb mondatformák használata, valamint árnyalt, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználat és megnyilatkozás... zés...</i>
	Mellérendelő összetett mondatok	<i>a mellérendelő összetett mondatok típusai (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó...), ágrajz készítése</i>	
	Alárendelő összetett mondatok	<i>az alárendelő összetett mondatok típusai (állítmányi, alanyi, tárgyi, határozó, jelzői); utalószó és kötőszó fogalma, ágrajz készítése</i>	
9	<i>Leíró nyelvtan (hangtan, szófajtan, szó szerkezetek...)</i>	<i>a felsőben tanult ismeretek a nyelvi szintekről</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban tanultakkal, hosszabb (legalább egy A/4-es oldal) szöveg alkotása; árnyalt, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználat és megnyilatkozás...</i>
	<i>Kommunikációs alapismeretek, tömegkommunikáció</i>	<i>kommunikációs alapismeretek (felső tananyag), valamint a tömegkommunikáció fogalma, sajátosságai, fajtái...</i>	
	<i>Szövegten</i>	<i>a szöveg fogalma, a szöveg szerkezeti egységei, téma-réma...</i>	
10	Hangalak és jelentés	<i>hangalak és a nyelvi jel fogalma, azonos és hasonló alakú szavak, egyjelentésű és többjelentésű szavak, ellentétes jelentésű, rokon értelmű szavak...</i>	<i>A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban tanultakkal, hosszabb (legalább egy-másfél A/4-es oldal) szöveg alkotása; különböző szövegtípusok ismerete és alkotása; árnyalt, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználat és megnyilatkozás...</i>
	Stílus és szövegtípusok	<i>stílus és stílusesszók fogalma; az alapvető szövegtípusok (tudományos, sajtó, közéleti...) és stílusjegyeik ismerete</i>	
	Stilisztikai eszközök – szóképek és alakzatok	<i>szókép és alakzat fogalma; hasonlat, metafora, metonímia, színekdoché, allegória, alliteráció, színesztétia, rím, ismétlés fajtái, párhuzam, fokozás, ellentét...</i>	
	Jelek típusai¹	<i>jel fogalma, természetes és mesterséges jelek, ikon, index, szimbólum</i>	

¹ Anyagrendezéstől függően a 11. évfolyamos tananyag részét is képezheti.

11	Retorika, érvelés	retorika fogalma, a szövegszerkesztés és szövegalkotás lépései, érv fogalma, érvek típusai, az érv felépítése (tétel – bizonyítás), érv, ellenérv, cáfolat...	A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban tanultakkal, hosszabb (legalább két A/4-es oldal) szöveg alkotása; árnyalt, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználat és megnyilatkozás; saját és önálló vélemény választékos megfogalmazása, valamint megvédése szóbeli kommunikációban...
	A magyar nyelv változatai	vízszintes és függőleges tagolódás, nyelvjárás, köznyelv, regionális köznyelv, csoportnyelv, rétegnyelv...	
	Nyelvművelés	nyelvművelés fogalma, nyelvújítás (korszak, személyek ...), nyelvművelő folyóiratok, intézményes nyelvművelés...	
12	Nyelv és társadalom; nyelv és az ember; nyelv és gondolkodás	nyelvváltozat, saját nyelvváltozat, külső és belső okok a nyelvváltozat kialakulásában, kommunikációs alapelvek, nyelv és cselekvés – perlokúció, illokúció, lokúció...	A tanult ismeretek alkalmazása írásban, az új ismeretek összekapcsolása a korábban tanultakkal, hosszabb (legalább két A/4-es oldal) szöveg alkotása; árnyalt, a kommunikációs helyzetnek megfelelő szóhasználat és megnyilatkozás; saját és önálló vélemény választékos megfogalmazása, valamint megvédése szóbeli kommunikációban; a tanult ismeretek visszaadása szóbeli felelet formájában (3-5 perc összefüggő beszéd)
	Nyelvtörténet, a magyar nyelv története	monogenezis, poligenezis, nyelvcsaládok, nyelvrokonság, szinkron és diakron nyelvészet, korszakok, nyelvemlék fogalma és típusai, a magyar nyelv történetének korszakai és jellemzői...	
	Nyelvtípusok	nyelvtípus fogalma, agglutináló, izoláló, flektáló...	